

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Laptulajdonos a Muraszombatjárás Gazdaszövetség

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 kor., fél évre 4 kor., egyes szám 20 fillér.
Előfizetési és hirdetési pénzek és reklámajciók:
BALKÁNYI ERNŐ címére Muraszombat küldendő.

Felolós szerkesztő: **Dr. CZIFRÁK JÁNOS.**

Főmunkatárs: **STERN HUGÓ.**

Kiadó:

A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a lap szerkesztőségébe küldendő.

Hirdetési díj: 3 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 60 fill. A sor duplán számít, ha benne aláhúzott szó van.

Nyilttér sora 80 fillér.

Jog és erőszakosság.

Erőszakkal nem lehet a jogot győzelemhez juttatni. Aki jogi döntést vár, annak kezdetétől fogva le kell mondani a fegyverrel való döntésről. Fegyverrel kiküzdött győzelem után csak az erőszak békéje következhet, az ilyen béke pedig sohasem lehet állandó.

Hogy ennek az igazságnak praktikus értéke lehessen, valamennyiünk felfogása gyökeresen meg kell, hogy változzék. Mert ameddig nem vetik el azt a tételt, hogy a jog a hatalom következménye, igazuk van azoknak, akik a hatalmat többre becsülik a jognál és hatalomért küzdenek, hogy megszerezze az élethez való jogukat. A világ fegyverleszerelésének feltétele épp az ellenkező: a hatalom kell, hogy következménye legyen a jognak. Nem szabad létezni hatalomnak, mely jogban ne gyökerezne.

Min alapuljon azonban a jog? Egész egyszerűen a lét elismerésén. Mephisto mindent tagadó szelleme azt mondja: „Ami létezik, érdemes arra, hogy tönkremenjen.” Az embernek ellenben azt kell mondania: „Ami létezik, érdemes, hogy tönkre ne menjen.”

A legjobb rend, mit az emberek maguk és a természet és egymás között teremhetnek, egyuttal a legjobb jogrend is. Az egymás mellett élés legnagyobb czélszerűsége: jog és igazság. Így a jog nem függ többé az időnkénti hatalmi viszonyoktól, hanem a legjobbnak elismert organizációtól.

A választott bíróság gondolata, mely oly sokat foglalkoztatja most a békét összekovácsozni akaró politikusokat, kizárólag azon a gondolaton épül, hogy a hatalomnak nem szabad másnak lenni, mint a jog következményének. Az államoknak egymás közötti viszonyukban csak annyi hatalom juthat, amennyit nekik az államok lesszessége joguk gyanánt elismer. És csak a jognak legyen hatalma, vagyis más szóval: erőszakot csak annak keresztfülvételére legyen szabad alkalmazni, amit jog gyanánt elismertek.

Minden jog forrása pedig az a tétel: ne károsíts meg senkit! De az én létjogosultságom sérti felebarátom létjogosultságát. Ezt a megkárosítást a minimumra leszorítani az emberi organizáció czélja. Aki a jogot megsérti, az megsérti az organizációt. Sokszor engem kell megkárosítani, hogy egy másik vagy mások, vagy az egész köz ne károsodjanak.

Az én elkerülhetetlen károsodásom mértékét a bírónak kell megállapítani. Itélete arra való, hogy több baj közül a legkisebbet találja meg és az én megkárosításomat tartsa annak, ami legközelebb fér az igazsághoz. Akkor aztán nem lehet már más

vitás, mint két vagy több baj egymáshoz viszonyított mértéke.

De már annak a tételnek az általános elfogadása is, hogy csak azt a megkárosítást tartsák jogosultnak, melyet a bírág legjobb meggyőződésük szerint a legkisebbnek tartanak. Igen nagy vívmány volna. Hogy foszlana akkor széjjel a történelmi igény czafrangja! Csak a kor eleven igényei maradnának megdönthetetlen jogok.

Csak ily felfogás érlelheti meg a kölcsönös megértés révén szerzendő békét. Mert történelmi jogokon sohasem fognak megegyezni, csak czélszerűségeken. Szabadság, örendelkezés, demokrácia — keresztfülvethetőségük legszélso határai — ez esetben önként értendő jogok lesznek.

**Adakozzunk az elesett hősök
özvegyei és árvái javára!**
Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

A fémkészletek gyors beszolgáltatása.

A háború győzelmes befejezéséhez a municiógyártásnak végsőig való felfokozására van szükség. Ezt a nagy célt szolgálja a m. kir. honvédelmi miniszternek 13421. eln. 20. b. 1917. sz. rendelete, amellyel igénybevette a vörösrézből, sárgarézből, bronzból, vörösfém-ből, alppakából, pakfongból valamint a nikkelből és alumíniumból készült fém-tárgyakat. Mindenki, aki ilyen fém-tárgyakkal rendelkezik, kell hogy mielőbb felajánlja a hadseregnek municiógyártás céljaira az igénybevett fémkészleteket. Aki önként ajánlja fel fém-tárgyait, magasabb árakat kap, míg az olyan késedelemző, aki bevárja a kénszerbeszolgáltatást, kisebb térítési összegekhez jut és ahoz is csak a beszolgáltatás után jó idő múlva.

Már azért is mindenki saját, jól felfogott érdekében cselekszik akkor, amidőn a hivatalos hadi-fémbevitőhelyeknél önként és késedelem nélkül beszolgáltatja az összes arra kötelezett fém-tárgyait, amelyekért a hivatalos hadi-fémbevitőhelyek a legmagasabb megállapított átvételi árat tartoznak fizetni rögtön és készpénzben. Be kell szolgáltatni az alábbi fém-tárgyakat:

Vörösrézből és vörösréz-tövezetekből készült csengőket, csöveket, rudakat, diszitő vereteket, fűtő testeket, 25 cm. átmérőjű kisebb harangokat, kalap-, bot- és ernyőtartókat, védő-, szőnyeg- és függönyrudakat, löszerszám csattokat és vereteket stb. azután egyszerű íróasztalkészleteket, disz-mű-árukat, függőcégereteket és cégtáblákat, név-, reklám és tájékoztató táblákat, rácsokat, virágseréptartókat;

tiszta nikkel és nikkel lemezzel bevont (lemezelt) acél lemezből készült csészéket, fazekakat, főzőedényeket, kádakat, sütőket, tálakat, üstöket, evőeszközöket, gyertya-, gyufa- és gyümölszartókat, szitákat, szitákat, szűrőket, vizeskorsókat,

ecet- és olajtartó állványokat, gyorsforralókat, tea-főzőket, teáskannákat stb.;

tiszta alumíniumból készült tárgyakat, még pedig: mindenféle csészéket, fazekakat, feledeket, főzőedényeket, hamutartókat, ivóserlegeket, kanalakat, kádakat, medencéket, serpenyőket, tálakat, tányérokat, üstöket stb.;

vörösrézből és sárgarézből készült konyha-felszerelési és hasonló tárgyak közül a különféle üstöket, lábasokat, tűzhelybe beépített vízmelegítőket, viztartókat, parázstartókat, fűrdőkályhakat, mozsarakat, mozsártöröket, gyertyatartókat, vasalókat, fél kilogrammál nehezebb részulókat, tál-cákat, habverőket, gyümölszűző üstöket stb.;

öntárgyakból korsókat, úrmértékeket, edényeket, tányérokat, tálcaikat, fedőket stb.

A nagyközönség már a legközelebbi napokban értesítést fog kapni, hogy kik a helybeli és környékbeli hivatalos hadi-fémbevitők. A hatóságok az erre vonatkozó előterjesztésüket már megtették, a kijelölés is megtörtént, úgy hogy a vidéki hadi-fémbevitők névjegyzékének nyilvánosságra való hozatala már csak néhány nap kérdése.

Ne feledkezzünk meg a kórházainkban ápolat sebesült katonákról!

H I R E K.

Mire a levelek lehullnak.

Imnár három esztendeje mult, hogy a német császár ajakáról elhangzott a büvös ígret, hogy mire a levelek lehullnak minden katona otthon lesz családja körében. Azóta nagy idő mult el, háborus három esztendő és ime most már a negyedik őszerkesze köszönt reánk. Ez a most eljövendő őszerkesze azonban tele reménységgel tölt el minket. Hogy talán mire ezek a mostani levelek lehullnak, történik valami mégis az emberiség békéje érdekében.

Hány katonasírt fog az ég az őszi borulatból hulló szürke gyögszemekkel beszentelni, amig valóra válik a most mindig sürűben hallható jóslás, béke lesz? Hány arcról lopja le az élet színét a háborus halál, amig egyszer csakugyan megvalósul a régi álom, a béke? A nagy virágerdőből, mely legdrágább, legszebb termése a magyar földnek, hány szírom hull le pírosan a megátkozott földre, amig a nagy feltámadás, a lelkek szabadulásának égi hozsannája takarodót zeng a negyedéve vérző embernek.

Össze jár az idő, az aranyfényű nap néha még telehinti sugaraival a földet, de nem ad meletet és a fákról hangtalan, csendes zizegessel hull az elszárgult levél. A vérből ébredt esztendő vérbe hanyatlik, most, hogy alkonyata felé járunk szeretnénk háborus gyászunkat és fájdalomainkat bele-

Tisztelettel kérjük az előfizetés szives megújítását,

temetni az őszi szétlöt pergetett avarba, a természet sárga terítője alá, mely az álmodozó multra lassan a felejtés fátylát borítja.

Megjötték az őszi esők, elvitte tőlünk az idő a szép napokat, a Kárpátok hegyei mögött lehullt az első hó s amitől irtózunk, aminek a gondolata hideg lidércnyomásként ült forró nyári napokon szívünkön, most már itt van minden szomorúságával a téli háború. Nekünk itt még ragyog néha a fardt-sápadat napuság és a parkok útjain életről susognak még a fakó fák, de kint a harcok helyén már téli vihar szánt a piros rózsák felett, amikből annyit hullajtának most a magyar szívek.

El kell viselnünk a negyedik nagy próbát is, a negyedik téli háború terhe meg gondolathal is lesújtó. Most már békéről beszél az egész világ és míg álmokat szövünk a nagyszerű nyugalomról, melyet a béke hoz számunkra, fegyvercinket új mérközésekre készítjük. Az utolsó ez, vagy még soká tart kálváriánk? A rejtelmes jövő mered elénk és amíg áldozataink páratlan türelemmel viseljük, a szél szárnya viszi sóhajtásunk a frontok felé, ahol édes testvéreink már fáznak, szenvednek e bus őszi napokon.

— **Dr. Fehérpataky László** kir. főügyész helyettes hivatalos ügyben szombaton Muraszombatban tartózkodott.

— **Dr. Geiger Ignác** árvászéki elnök szombaton hivatalos ügyben Muraszombatban tartózkodott.

— **Adomány a gazdakör javára.** Gróf Batthyány Zsigmond csendlakai nagybirtokos a muraszombati gazdakör elnöke 500 koronát adományozott a muraszombati gazdakör javára.

— **Küldöttség a vasut érdekében.** Lapunkban már többször hangot adtunk a közönség részéről a mai vasúti miséria ellen megnyilvánuló panaszoknak, mert felette szerelmes azon helyzet, hogy Muraszombatba a vasut a késői éjjeli órákban érkezik csak be és éjjel ismét vissza megy, úgy hogy a községek tulajdonképpen nappal érkező vonatja nincs, aminek következtében természetesen Muraszombat községek forgalma minimumra redukálódott. Ezen bajok orvoslása végett a község már több alkalommal fordult az üzletvezetőséghez így legutóbb is megkérvenyezte a község elöljárósága azt, hogy lehetőleg a teher vonatok a személyforgalmat is lebonyolítsák. Ezen kérvény kedvező elintézése érdekében pénteken Hartner Géza ország. képviselő, Horváth Pál főszojgábró, Arvai Henrik, Dr. Geiger Vilmos Kovács István, Szelecz János, Dr. Sömen Lajos urakból álló küldöttség tisztelgett Ostffy Lajos főispánnál, valamint Egan Alfréd üzletvezetőnél. A küldöttség tagjait Dr. Ostffy Lajos főispán lekötözött szívellyességgel fogadta s megígérte, hogy a küldöttség kérésének teljesítése érdekében Budapestben az illetékes helyen is el fog járni. Ezután a küldöttség Egan Alfréd üzletvezetőnél tisztelgett, ki szintén megígérte a kérelem hathatós s jó akaratú támogatását.

— **Halális szerencsétlenség.** Felkár István lakháza gazdálkodó szobájában üldögélt, miközben a szomszéd szobában foglalatokodó Kovács Sándor vejét szólította magához és neki egy revolvert adott át, hogy azt vizsgálja meg. Alighogy Kovács Sándor a revolvert kezébe vette, elcsúszt és

épp a szobába lépő Felkár Istvánné, szül. Ziskó Rozáliát, aki éppen reggelit vitt be a férjének és vejenek, a golyó szíven találta, aki nyomban a helyszínre is szendvedt. A végzetes baleset okozója, Kovács Sándor, megtörtén valotta be bünetét a csendőrségnél, ahol az eljárást meg is indították, amely hivata van kideríteni, hogy Felkár Istvánné halálát veje gondatlansága vagy szándékos cselekménye okozta-e. Az ügyben Schweitzer Jenő muraszombati vizsgálóbíró szombaton délután szállott ki a helyszínre, ahol dr. Geiger Vilmos és dr. Brandieu Sylvius a holttestet felboncolták.

— **Gyásznap a hősök emlékére.** A távol messzeségbe veszték előtűnk a nagy idők, akik kezdetlől fogva a béke áldásait élvezték s csak apáink és nagyapáink szaván, a történelem lapjain tekintettünk a legendás napok hőseinek emléke felé. Fiaink köztelenül tanui az új nagy időknek, a világtörténelem új eseményei véres lejártszadójának. Ápolni bennük az ideálokért való áldozatkészséget, piedestlár emelni a legnagyobb áldozatot, életüket oltárrá vitt hősök emlékét, szent kötelesség. Ezt célozza a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az iskolákhoz intézett november első napjaiban gyászünnepelet kell tartani a hősi halált halt vitézek emlékére. A vármegei iskolákban az emlékünnepeletet november másodikán vagy ötödikén tartják meg.

— **Gondatlanságból okozott gyermekhalál.** Borzalmas szerencsétlenség színhelye volt Barkóc község. Egy gyermek vesztette életét kíváncsi keresgélés közepette. A papírosan agyonvédt, a valóságban azonban csak a gondviselés védelme alá helyezett gyermekeket minden oldalról ezernyi veszedelem fenyegeti ott is, ahol nem tuizott gondosság mellett a gyermekeket teljes biztonságban hihetük. Az öt esztendő gyermek, szüleinek szeméfénye, a szomszédok kedvence volt. S éppen ez az élvezet nagy szeretet egyengette az utat, amely a kis fiu korai sirjához vezetett. A gyermek bejáratos volt a szomszédék Pasicsnyek Ferencné házához. A szomszédék nagyon szerették a kis gyereket és ezért szívesen fogadták, ha átment közejük. Egy alkalommal, a mikor a gyerek ismét vendégségbe ment, rövid időre egyedül maradt a szobában. A gyerek kihuzta az asztal fiókját, amelyből kihuzott egy kis sárgás színű portékát, s rossz szokásból a szájába vette. A kis sárgás portéka — arzen volt, amiól a gyermek meg aznap meghalt. A kir. ügyészség megindította az eljárást a szomszédék ellen, mert az erős méreg tartásánál nem jártak el oly kellő gondossággal, a mi lehetlenné tette volna a szerencsétlenséget. Május tizedikén történt ez a szerencsétlenség, amelynek ügyében ma tartotta meg a szombathelyi kir. törvényszék a tárgyalást. A vádolt Pasicsnyek Ferencné barkóczi lakos, valamint a tanuk kihallgatása után, a törvényszék gondatlanságban mondogta ki a váglatot bünsnek s ezért öt évi havi fogházra ítélte, azonban ezt a büntetést is a novella alapján fölüggesztette. Az ítélet jogerős.

— **Mennyit lehet visszatartani a hajdinából és hüvelyesből.** Az alispán a hüvelyesekből és hajdinából vetőmagról visszatartható mennyiséget katasztrális holdanként a következőképpen állapította meg: Bábból fészkelitetésnél 60 kg-ot, sorbaültetésnél 180 kg-ot. Borsóból szórva vetésnél 160 kg-ot, sorbavetésnél 120 kg-ot. Lencséből szóravetésnél 100 kg-ot, sorbavetésnél 80 kg-ot. Takarmányborsóból ugyanannyit mint a borsóból. Hajdinából szóravetésnél 60 kg-ot, sorbavetésnél 40 kg-ot. Löböt a törvényhatóság területén nem vetnek, a vetőmag mennyiség megállapításának szüksége ez okból fogva nem forog fenn. A három utolsó gazdasági év állapotában természetenként bevetni szokott területnél nagyobb területre szükséges vetőmagot senkisek tarthat vissza.

— **A sertéstermekék szállítási igazolványa.** A közlemezési miniszter megküldötte rendeletét a megyéhez a sertéstermekék szállításáról szóló rendelet végrehajtása tárgyában. A szállítási igazolványt az elsőfoku hatóság saját hatáskörében akkor állíthatja ki: ha a küldemény egész, illetve fél sertésnél a két, illetve négy darabot, a szalonnánál, zsirnál vagy a kettőnél együttvéve 50 kilogrammot, nyers, vagy füstöltusnál vagy a kettőnél együttvéve 50 kilogrammot meg nem halad. Minden más esetben az elsőfoku hatóságnak a miniszterhez kell fordulnia, előbb azonban a jogosultságot meg kell állapítania. Ha a feladó eladás céljaira vette a sertést, meg kell vizsgálni, nem forog-e fenn árufelhalmozás, azonkívül október 15-étől kezdve azt is meg kell követelni, hogy a feladó íly cikkeik fozalombahozatalára jogosult-e. Főként ismételt szállításoknál kell erre figyelem-mell lenni.

— **Hogyan hívják be az alkalmatlanokat?** Szurmay Sándor honvédelmi miniszter a fegyveres szolgálatokra alkalmatlanok behívásáról szóló körrendeletét most küldték meg a városok katonai ügyosztályainak. Az utasítás szerint a behívás parancs útján történik. A bevonulókat orvosi vizsgálat után osztályozzák, hogy irodákba, vagy más helyekre alkalmasak-e. Rendes egyenruhát viselnek és az önkéntesi karszalagot is megkaphatják. Minden bevonultat nyolc napi katonai kiképzésnek vetnek alá. Esküt is tesznek, de nem olyant, mint a fegyveres szolgálatra alkalmasak, a fegyelmük azonban katonai lesz. Kiképzésük csupán iskolázás abból, hogy milyen magatartást kell tanusítani. A behívás alól megokolt esetekben fölmentést csupán a honvédelmi miniszter adhat. Hogy kiket hívnak be, az közigazgatási hatóságoktól függ, de az már bizonyos, hogy a behívások alkalmával elsősorban az árdragtókra gondolnak.

— **Előgett házak.** A napokban Barkóc községben tűz ütött ki, amely elpusztította Demkó József, Knész Józsefné és Knész István egymásmellett levő háza. A tűz martalékává vált mind a három helyen az istálló, paja is, a benne levő takarmánnyal és gazdasági eszközökkel. Hozzávetőleges megállapítás szerint a kár 55-60 ezer korona, mely biztosítás útján némi részben megtérül. A muraszombati csendőrség kinyomozta, hogy a tüzet Demkó József 7 éves unokája okozta. Az eljárást megindították.

— **A hadisegélyek felmérése a minisztertanácsban.** A képviselőházban tegnap tartott rendkívüli minisztertanács a hadisegélyezésék ügyét is tárgyalta és értesülésünk szerint a hadisegélyek felmérését határozta el olyformán, hogy a hadisegélyezésék mértékére vonatkozólag nem állapított meg szigorú határokat. Minthogy pedig a hadisegélyezék az egész országra nézve egyforma és egységségi felmérése nem volna sem méltányos, sem a viszonyoknak megfelelő, a minisztertanács úgy határozott, hogy kivételes esetekben — különösen a városokban — redkívül méltánylandó körülmények fenförgása esetén a hadisegély a maximumon felül is emelhető. Az erre vonatkozó kérelemmel az érdekeltek a pénzügyigazgatósághoz tartoznak fordulni, a melynek intézkedése ellen a pénzügyminiszterhez van felebbezésnek helye.

— **Garázda orosz foglyok csendőrkézen.** A muraszombati járásban sokévevény orosz foglyok garázdálkodása napirenden volt. A csendőrség most megrazziatta a járás veszélyeztetett részeit s a razzia eredményeként 27 orosz foglyot elcsípett, akik számtalan ap.obb lopást követtek el.

— **Elkobzott borjuk.** A muraszombati állomáson a csendőrség fölragolt négy és fél borjut, melyet Cziffer József újkörtvélyesi kereskedő akart feladni szállítási engedély nélkül. A borjukat a főszojgábró elkobozta s kimérete a muraszombati akosság közt. Az eljárás megindult.

— **Agyongázolta a saját szekeret.** Kercsmár István muraszombati gazdálkodó meszet fuvarozott Kohn Lipót muraszombati kereskedő raktárából miközben a ház kapujánál a szekér megakadt, mire Kercsmár István egy ruddal igyekezett a kereket mozgásba és emelés közben a tehének a szekérral megindultak, miközben a rud lecsapodott és magával rántotta Kercsmár Istvánt, aki a szekér alá került és a súlyos teherral megrakott szekér kereké nyakán és mellkasán keresztül ment, minek következtében oly súlyosan megsérült, hogy pár óra múlva kiszenvedett. Kercsmár halálát ösztinte részvétel fogadták, mert benne a község egy érdemes polgára veszett el, aki szívesen segített embertársain és különösen a hadbavonultak családtagjai emlékeznek meg melegséggel róla, mert ha csak módja volt reá, mindenkinél segítségére volt a gazdasági munkák elvégzésében.

— **Ingyenes kenyérkereseti tanfolyamok hadi özegek és leányrúvák részére.** Az országos népoktató egyesület hadi özegek és leányrúvák általában a hadbavonultak női hozzártatózó tanfolyamokat tart fón. És pedig: Polgári iskolai. — Kereskedelmi. — Elfrusitóni. — Mozigépkézelés. — Irógépkézelés. — Gyenge áramu villanyzerelés. — Brós áramu villanyzerelés. — Fényképezés. — Vegyszegedi tanfolyam. — Intézetű házvezetés. — Kávéházi és vendéglői felszolgáltató tanfolyam. — Házfelügyelői tanfolyam. — Felső ruha varrás. — Fehérúruha varrás. — Gyermekruha varrás. — Géphimzés. — Gépkötés. — Művirág készítés. — Női kalap készítés. — Női fűző készítés. — Női hajfésülés és manikűr. — Szépség ápolás. — Virágkertet. — Bolgár kertészet. — Baromfi tenyésztés. A tanítás teljesen ingyenes. Szegénysorsuk tanulmányi segélyben részesülnek. Beiratkozni az év minden hó végéig lehet az igazgatósnál (levelében is): Budapest, VII., Kertész-utca 31. I. em.

Rendelje meg lapunkat a hártéren levő férje, fia, testvére, rokona stb. részére. Nagy örömet szerez nekik. **Lapunkat a tábori posta rendszeren kézbesítli**

Közgazdaság.

Teletelési terv.

Az ideai szükös takarmányviszonyok mellett a rendszeres is nagyobb értelme van annak, hogy a gazda számot vessen takarmánytermelésével és állatainak téli szükösgeleteivel. Ilyképen előre megállapítsa hogy november 1-től május 1-ig, vagyis hat hónapon át hogyan, miképen jöhet ki a rendelkezésére álló takarmánykészletekkel. Ha azt látja már most, hogy ez a takarmánykészlet kevés ahhoz, hogy meglevő állatait tavaszig eltartja, vagy újabb készleteknek beszerzéséről gondoskodik, vagy, ami a jelen helyzetben valószínűbb, állatai egy részének értékesítésére szánja el magát. Ezt az előrelátó gondoskodást nevezzük a teletelési tervezet előkészítésének.

Az ideai teletelési terv annyiban tér el más évek ilyen tervezetétől, hogy az idén legtöbb gazdaságban számításba kell vennünk bizonyos szálas takarmány mennyiségét, amelyet el fognak rekvirálni. Az ilyen előrelátó számítás nélkül az ideai teletelési tervezet nem lesz teljesen megbízható. Ha számításunk ellenére a rekvirálásra szánt takarmánymennyiség visszamarad, és csak előnyös lesz reánk nézve, ellenben ha ezt a számot elmulasztjuk és előbb-utóbb mégis takarmányrekvirálásra kerül a sor, ennek igen sármalas következményei lehetnek. Azt persze előre tudni nem lehet, hogy hol és mennyit fognak elrekvirálni, de maga a takarmányrekvirálás már előrevetete árnyékát és mint az erre vonatkozó kormányrendelet már körvonalazta, bizonyos, a gazdaság állatállományának okvetlen szükösgecs menynységének mentesek lesznek a rekvirálás alól.

Helyesen tesszük tehát, ha teletelési tervezetünk összeállításánál csak addig a mértékig terjeszkedünk az adagok megszabásánál, ameddig azt a kormányrendelet is megengedi. Bár a rendelet ezeitig csak általánosságban mozog, annyit megállapíthatunk, hogy számos állatonként és naponként 5—6 kgr. szénát és ugyanannyi szalmát (szit-tavaszi vegyest) meg fognak hagyni. Így tehát azt lehet reménylenünk, hogy valami nagyobbabszabású szénarekvirálásra csak ott kerül a sor, ahol terjedelmes és jó rétek vannak a gazdák birtokában. A hadsereg lóállományát a téli időszakra jelentékenyen redukálják (csökkentik) és így a szálstakarmány szükösgelet szintén.

A teletelési terv megállapításánál első teendők a készletek fölvetele.

Az előadottak alapján könnyen és elég pontosan megállapíthatjuk a rendelkezésre álló készlet mennyiségét. Ennél még könnyebb a fölvetethető abraknak és gyökér meg gumosnövényeknek megállapítása. Az abrakot lemozdálva, a répat, burgonyát stb. vagy szintén lemérve vagy szákszámra, kocsiszámra, becslés útján, de szintén súly szerint vesszük számításba. Burgonyánál mintegy 10%-ot leszámíthatunk apadásra és pusztulásra. Jól elvermelt répa, ha egészséges marad, nem veszít súlyából. A burgonyára vonatkozólag különben meg kell jegyeznünk, hogy abból csak az emberi táplálkozásra teljesen alkalmatlan mennyiséget szabad fölhasználni. Mig az apró burgonyából is, a használhatókat fenn kell tartani emberi táplálkozásra és vetőgumónak.

Ha a készleteket felvettük, következnek annak megállapítása, hogy a különböző takarmányok külön-külön és együttesen hány takarmányegységnek felelnek meg. A mai viszonyok között csak csekély számú takarmánnyal lehet és kell számot vetnünk. Ezeknek meglehetősen kimerítő sorozatát közöljük az alábbiakban:

	Egy takarmányegységnek megfelel
Réti szénából (közepes)	2.5 kgr.
Sarjából	2.8 »
Here-lucerna és baltacim-szénából	2 »
Zabos búkkönyvből	2.5 »
Őszi szalmából	6 »
Tavaszi szalmából	3 »
Burgonyából	3 »
Répából	10 »
Árpából	0.9 »
Zabból	1 »
Tengeriből	0.75 »
Buzakorpból	1.4 »

Ha a rendelkezésre álló készletet ezekkel a számokkal elosztjuk, megkapjuk, hogy hány takarmányegység áll rendelkezésünkre.

Ízután következnek az állatállományának és takarmányszükösgeletének megállapítása. Az állatállományi közösnségesen számos állatszámban fejezzük ki. Egy számosállatnak tekintünk minden 500 kgr. állatélősúlyt, vagy pedig hozzávetőleges becsléssel egy ökröt, egy lovat, egy tehent, két drb. növendékmarhát, 8—10 felnőtt sertést, 16—20 növendékcsertést, 12—15 felnőtt juhot, kétszerannyi bárányt és tiklyót vegyest. E számok fölhasználásával megállapíthatjuk a gazdaságban eltartandó állatok számát, számosállatban (500 kgr. élősúly) kifejezve.

Egy-egy számosállatnak téli (hat hónapi) eltartására, szükösön számítva, kereken 1100 takarmányegységre van szükösgecs (naponként hat takarmányegység). Ha tehát a rendelkezésre álló és immár takarmányegységekben kifejezett takarmányt 1100-al elosztjuk, megkapjuk, hogy hány számosállat lehet a kérdéses takarmányon novembertől májusig kitélteteni. Ha ez osztásból származó hányados megfelel állományunknak vagy annál nagyobb, úgy ayugodtan nézhetünk a tél elé, de

ha a kapott hányados kevesebbet mutat, mint ahány számosállat fölött rendelkezünk, akkor vagy takarmányt kell még beszereznünk, vagy állományunk egy részén túl kell adni.

A kifejtett alapján a számítás bárki könnyen megejtetheti. Az itt föl nem sorolt takarmányok egység-értékére vonatkozó felvilágosítást megadják az újabb takarmányozási könyvek, de lapunk is szívesen nyújt tájékoztatást.

A szarvasmarhák rekvirálása. Eddig az állatértékesítés volt az, melyet a gazda azt a kárt is behozhatta, ami esetleg más termelési ágban érte a rekvirálással kapcsolatos lemaximálások folytán. Most, ha igaz a B. H. bécsi jelentése, most ez a lehetőség is veszedelemben íorog, mert a Vágómarhákózpont fölözölása folytán, mely eddig a vágómarhaszállításokat végezte, a kenyérszárkiválás útján szeretné a hadvezetőség biztosítani a hadsereg marhaszükösgeletét. Ugy tervezik, hogy szükösgecs esetén kenyérszárkiváló eszközök fogják az állat-tartókat eladásra bírni, csak meg azt kell elvben eldönteni, hogy a tervezett módok közül melyik volna úgy végrehajtható, hogy minden állattartót, kicsit és nagyot, arányosan érintsen. Nagy nehezéget íog okozni az az ismeretes körülmény, hogy a magyar kisgazdáknak csak egy-két állatuk van, amelyeket a szántás, illetve a tejtermelés védelmére mentesíteni kellene mindenmékénysereladástól. Továbbá az is fontos, hogy a visszaelés elkerülése érdekében a gazdák javára megfelelően minősíté módozatokat léptessenek életbe a kenyérszereladásnál. Fokozza az állatrekvirálás nehezécsét az is, hogy Ausztria szarvasmarha-kontingensét tudvalevően havi nyolcezerről harmincezerre növelte a kormány. Azonkívül Németországnak ebben az évadban százezer darab szarvasmarhát kell Magyarországon szerezni és exportálni. Mindenben osztjuk ezeket az aggodalmakat és sokkal celszerűbbnek tartjuk, hogyha már szükösgecs van a hadsereg részére a gazdától való tömegesebb állatvételre, vagy általában a marhadállomány csökkentésére, a takarmányhiány miatt, ezt — éppogy, mint a Németbirodalomban — bízzák a gazdák belátására. Minden gazda maga tudja csak kiválasztani állatai közül azokat az egyedeket s azon mennyiséget, melyet nélkülözni bír a tejtermelés és gazdasági munkák nagyobb fónakadása nélkül. A rekvirálás azonban szerencsétlen elháróznának tartanánk, mely joggal keltené föl a gazdák fokozott elkeseredését.

Hova kell fordulni korpáért? A korpaelosztás rendjére vonatkozólag utbagazításul közöljük, hogy 1. aki fogyasztóknak tejet szállít, azaz arról szóló hatóságig igazolással az Orsz. Közélemezési Hivatalhoz forduljon. — 2. A termelő, aki a Haditermény Részvénytársaságnak adta be gubóját, az arról ott kapott igazolvánnyal a Korpákózponthoz (Budapest, VII., Károly király-ut 3.) — 3. A kis állattartók, akiknek birtokuk nincs, csak saját házi szükösgeletükre tartják állataikat, a közéségi előljáróságát el igazoló bizonyítvánnyal irásbelileg vagy szóbelileg a földmivelségi miniszteriumhoz forduljanak. — 4. A köz és magánalkalmazottak, tisztviselők, munkások, fogyasztási egyesületek, jóléti bizottságok tagjai stb. az ezen egyesület vezetője útján a földmivelségi miniszternek — 5. Olyan gazdák, akik a Haditerménynek nem szállították be gabonájukat, mert azt a hatóság közbenjöttével vétésztöltötték volt a körzetbeli ellátatlanoknak, az erre vonatkozó hatóságig bizonyítvánnyal felszervele a vármegyey Takarmányozási Bizottság útján a m. kir. földmivelségi miniszterhez.

Hirdetések a kiadóhivatal címére küldendők.

A szerkesztésért felelős: **Dr. Vályi Sándor.**

Használt

hordók

nagyobbak, eladók. Cim:

özv. Berke Mihályné Muraszombat.

Eladó

Kislippán egy, a főuton lévő ház üzlettel

egybekapcsolva rövidáru, rőfös, fűszer, bélyeg, marhasó, trafik s több más hozzá tartozó árukkal, a béke idejében nagy liszt eladással, több község bevásárló helyének központja a házhoz szükséges melléképületekkel, nagy veteményes és gyümölcsös kerttel azonnal is eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos:
Rechnitzer József
Kislippa, u. p. Bántornya, Zalam.

Hornyolt cserép lapos cserép faltégla

kapható

BILLISICS J. UTÓDA

KOVÁCS FERENCZ

gőztéglagyárában

Zalaegerszeg-Ola.

Interurban telefon . . . 41. szám.

Távíratcím: Kovács gőztéglagyár.

Szállítás bármely állomásra.

35 dekás

tábori dobozok

kaphatók

Balkányi Ernőnél

Muraszombat.

Pergamentpapír

befőtt bekötéséhez, elsőrendű minőség.
Kapható: BALKÁNYI ERNŐ könyv- és papírkereskedésében MURASZOMBAT.

Tyuk, pulyka és lud

toll

fosztott és fosztatlan állapotban, osztályozva

különböző és jutányos áron kapható

Pollák Zsigmondnál

VASHIDEGKUT, Vas megye.

A t. Vendéglős uraknak

figyelmükbe ajánlom, hogy a

legjobb minőségű s legszebb

papír-szalvétát

legolcsóbb árban szállítom.

Balkányi Ernő Muraszombat.

VASVÁRMEGYE LEIRÁSA

népszerű füzetecske iskolai és magán célra, a vármegye több iskola III. osztályába bevezetett tantárgya. ára 20 fillér. Kapható BALKÁNYI ERNŐ könyv- és papírkereskedésében, Muraszombatban.

Könyvujdonságok megjelenés után azonnal kaphatók, ugyszintén Olesó Jókai — Modern Könyvtár — Magyar Könyvtár füzetei raktáron nagy választékban. — **Balkányi E. Muraszombat.**

Előfizetők ingyenes hirdetés-rovata.

Ipar és kereskedelem.

Előfizetők ingyenes hirdetés-rovata.

HELYBELIEK:

ASCHER B. és FIA fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén üveg- és porcellánkereskedése. Férfi és női cipő raktár. Vesz mindenféle gabonát.

ANTAUER JÓZSEF bábsütő és mézeskalácsos

BENKŐ JÓZSEF Szállodája az „Elefánt”-hoz.

LOBRAI JÁNOS nagy vendéglője

BOROS BENŐ kávéháza.

CZIPOTT MIKLÓS férfi- és női cipész.

DICK SÁNDOR sajtgyáros.

FÜRST A. és FIA fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén üveg- és porcellánkereskedése.

FLISZÁR JÓZSEF épület- és butorasztalos. Motorerőre berendezett műhely.

KR. HIRSCHL divatruház. Legolcsóbb bevásárlási forrás. Fő utca.

HEIMER IGNÁC deszka-, faszén-, mész-, cement- és vegyeskereskedése Lendva-utca.

HALBARTH HENRIK vendéglős.

KEMÉNY MÓR „Korona” kávéháza.

HIRSCHL ANNA fűszer kereskedése és kész férfi ruhakarátára a vasút állomás mellett.

PLACSEK VENCEL órás és aranyműves Muraszombat.

KARDOS JÓZSEF vaskereskedő, szecskaavágó gépek árusítása

NÁDI JÓZSEF

bornagykereskedése, Gróf Szápáry utca.

KOLOSSA JÁNOS férfi- és női cipész.

FLISZÁR JÓZSEF vendéglős.

KOHN LIPÓT fűszerkereskedő, deszka, mész, cement és eternit pala árusítás.

KOFJACS FERENCZ épület- és műlakatos kerékpár javító.

NEMECZ JÁNOS vaskereskedő, nagy raktár varrógép-, kerékpár és mindennemű gazdasági gépekben.

POLLÁK JÓZSEF pékmester. Templom-utca.

PÉTERKA FERENCZ vendéglős

PÁLFI ISTVÁN kovácsmester Lendva-utca.

RATKOL TIVADAR gőztéglagyára.

RITUPER ALAJÓ épület- és műlakatos, kerékpár-, mérleg és fegyverjavító műhely. Kerékpár raktár.

SIFTAR LAJOS gőzmalom tulajdonos.

TURK JOZSEF vendéglős Templom-utca.

URSZULESZKU PÉTER uri és női fodrász.

VIDÉKIEK:

BRANDSTEIN ISTVÁN kéményseprő-mester Szombathely.

GROSZ SAMU vendéglős Urdomb.

SIFTAR ISTVÁN vendéglős Pálmafa.

HORVÁTH IVÁN vendéglős Lendvanemesd.

HAHN HERMAN vegyeskereskedő Bodóhegy.

HIRSCHL LIPÓT vegyeskereskedő Kőhídon.

KÜZMICS MÁTYÁS vendéglős Battyánd.

KOUSZ ANTAL vendéglős Bpest VII. Síp-u. 5.

KÜHÁR ISTVÁN vendéglős Mezővár.

KÜHÁR JÁNOS vendéglős Battyánd.

KÜHÁR ISTVÁN vendéglős Márkusházán.

OBÁL SÁNDOR vendéglős Bodóhegy.

SAVEI JÁNOS vendéglős Kísszombat.

STIVÁN FERENCZ vendéglős Kőhida.

SIFTAR MIHÁLY vendéglős Sűrűház.

SOMMER JOZSEF vendéglős Felsőlendva.

VEZÉR JÓZSEF vendéglős Mártonhely.

Nyomatott Balkányi Ernő gyorsajtóján Muraszombatban.